
Усенко П. С.

Open Science in Ukraine (м. Дніпро, Україна)

OPEN SCIENCE IN UKRAINE: ФІЛОСОФІЯ ТА ПРАКТИКА ПРОЕКТУ

Розглянуто основні тенденції розвитку відкритої інфраструктури сучасної академічної публікації. Окреслено роль та місце проекту з інформаційної й технічної підтримки вітчизняних наукових журналів Open Science in Ukraine. Наведено інформацію про платформу OJS та ідентифікатори DOI.

Ключові слова: Open Science in Ukraine; Open Access; Open Journal Systems (OJS); Digital object identifier (DOI); наукові журнали

Usenko P. S.

Open Science in Ukraine (Dnipro, Ukraine)

OPEN SCIENCE IN UKRAINE: PHILOSOPHY AND PRACTICE OF THE PROJECT

The basic development tendencies of open infrastructure of modern academic publication are considered. The role and place of the project on information and technical support of scientific journals in Open Science in Ukraine are outlined. The information on the OJS platform and DOI identifiers is provided.

Keywords: Open Science in Ukraine; Open Access; Open Journal Systems (OJS); Digital object identifier (DOI); scientific journals

Із кожним новим днем ми спостерігаємо зростання можливостей кооперації у співтоваристві вчених. Утрачають вплив територіально-географічні, культурні, мовні бар'єри. Це призводить до необхідності вдосконалення відкритої інфраструктури для вільного обміну результатами наукових досліджень. З'являються численні проекти з відкритого доступу: інституційні й тематичні репозиторії (arXiv, bioRxiv), видавництва (PLOS, SciELO), реферативні бази (DOAJ, Open J-Gate), програмне забезпечення (DSpace, EPrints, OJS) тощо. На численних семінарах/вебінарах широко обговорюють так званий «План – S» – консолідація зусиль щодо якнайшвидшого переходу до публікаційних моделей із повним відкритим доступом. Проте однією з головних проблем руху Open Access сьогодні залишається контроль якості академічних видань та їх контенту. Цю проблему більш вдало вирішують домінуючі гравці на ринку комерційних передплатних цифрових послуг, які володіють платформами Scopus та Web of Science. Реалізуючи передплатний контент, бенефіціари вищезгаданих платформ приділяють багато уваги критеріям відбору видань і їх подальшій оцінці за допомогою індексів цитування та різних наукометричних показників (імпакт-фактор, індекс Гірша, CiteScore тощо). Одночасно

співпрацюючи й протидіючи один одному, ці два рухи – «Paywall» та «Unpaywall» – окреслюють парадигму сучасної академічної публікації.

Започатковуючи проект Open Science in Ukraine, ми намагались, по-перше, враховувати контури окресленої вище парадигми, по-друге, взяти з кожного руху все найбільш цікаве та корисне для розвитку вітчизняних наукових періодичних видань, а саме: інструменти відкритого доступу й критерії якості. З цього починається порядок денний і філософія проекту. Відштовхуючись від реальних потреб редакторів наукових журналів, ми сформували наріжні принципи роботи проекту: примат практики (замість загальних декларацій – корисні практичні поради, рекомендації, інструкції на сайті www.openscience.in.ua), адресна допомога (консультації через форми коментарів, електронну пошту, телефон), трансляція зарубіжного досвіду (переклад і популяризація кращих видавничих практик, міжнародних конвенцій, етичних стандартів), чесні списки (перелік українських наукових видань у Scopus та WOS, перелік наукових фахових видань України з категорій «А» та «Б»), формування спільноти (актуальні новини світу академічної публікації на наших сторінках у соцмережі Facebook). Основним завданням проекту Open Science in Ukraine є комплексна інформаційна й технічна підтримка українських наукових журналів у мережі Інтернет.

Проект OSU сьогодні активно популяризує та розповсюджує два цифрові продукти, які є невід’ємною частиною відкритої інфраструктури й дозволяють успішно експортувати дані про публікації вітчизняних дослідників у численні цифрові сервіси. Мова йде про видавничу платформу OJS (Open Journal Systems) та ідентифікатори DOI (Digital object identifier).

Так, Open Journal Systems (OJS) є спеціалізованою веб-платформою для створення сайтів наукових журналів і публікації наукового контенту онлайн. OJS дозволяє організовувати весь видавничий процес – від прийому рукописів до рецензування і каталогізації статей. OJS повноцінно збирає, зберігає й надає для експорту всі метадані наукового журналу, його статей і номерів. Платформою активно користуються десятки тисяч наукових видань з усього світу. Серед основних переваг OJS можна виділити наступні: багатофункціональність, велика кількість додаткових корисних модулів, постійні оновлення, активний форум підтримки розробників, інтерфейс українською мовою, можливість запуску на будь-якому веб-сервері, імпорт та експорт матеріалів (DOAJ, ICI, mEDRA, Crossref, Pubmed тощо), онлайн - бізнес-процес обробки рукописів,

---

передача структурованих метаданих через OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting), підтримка DOI тощо.

DOI (Digital object identifier) – цифровий ідентифікатор об'єкта, який за допомогою гіперпосилання забезпечує стабільний зв'язок веб-сторінки академічної одиниці (окремі статті, розділи монографій, тези конференцій тощо) з унікальним набором цифр і літер. Сьогодні DOI є ключовим елементом у побудові наукометричних систем та індексів цитування, активним помічником у пошуку даних, їх обробці й каталогізації.

Отже, ми сподіваємось, що корисна інформація зі сторінок нашого проекту OSU, а також залучення двох вищезгаданих цифрових інструментів (OJS та DOI) вітчизняними академічними виданнями значно посилить рівень присутності результатів українських наукових досліджень у загальносвітовій інфраструктурі відкритого доступу.